

EEN SOLIDAIR EUROPA VOOR IEDEREEN

VIJF BOUWSTENEN VOOR EEN SOCIAAL EN RECHTVAARDIG EUROPA

PSE

Sociaal-democratische Fractie
in het Europees Parlement

Samenvatting

Voorwoord	5
Tijd voor een solidair Europa	7
Solidair Europa – het Plan	15
1. Een nieuw sociaal Europa – voor meer en betere banen en tegen armoede en ongelijkheid	16
2. Een nieuw sociaal Europa – voor economische zekerheid	22
3. Een nieuw sociaal Europa – voor diversiteit, integratie en tegen uitsluiting	26
4. Een nieuw sociaal Europa – voor een beter gestuurde globalisering	32
5. Een nieuw sociaal Europa – voor een sociale markteconomie	38

Voorwoord

Om te weten of we in Europa een effectief en duurzaam beleid voeren, hoeven we ons alleen maar de volgende vraag te stellen: onze landen worden steeds rijker, maar gaan we er ook allemaal op vooruit? In dit pamflet stelt de Sociaal-democratische Fractie in het Europees Parlement dat het Europees beleid ingrijpend moet veranderen willen we ervoor zorgen dat de groeiende welvaart in Europa bijdraagt aan een hogere welvaart en een beter leven voor iedereen. We stellen dat de Europese Unie in belangrijke mate aan die veranderingen moet bijdragen, en dat ze dat moet doen in samenwerking met de lidstaten. Hieronder geven we een gedetailleerde agenda voor de veranderingen die volgens ons noodzakelijk zijn.

Op basis van gezond verstand zou je mogen verwachten dat naarmate Europa rijker wordt, regeringen beter in staat zijn om de levenskwaliteit van hun burgers te verhogen. En toch is het leven van miljoenen Europeanen er niet op vooruit gegaan. Volgens sommigen laat de globalisering ons geen keus: we zullen harder en langer moeten werken en gekoesterde sociale normen moeten laten varen als we op de wereldmarkt willen kunnen concurreren. Maar in werkelijkheid is globalisering niet het probleem. Het probleem is de politiek; globalisering is het excuus.

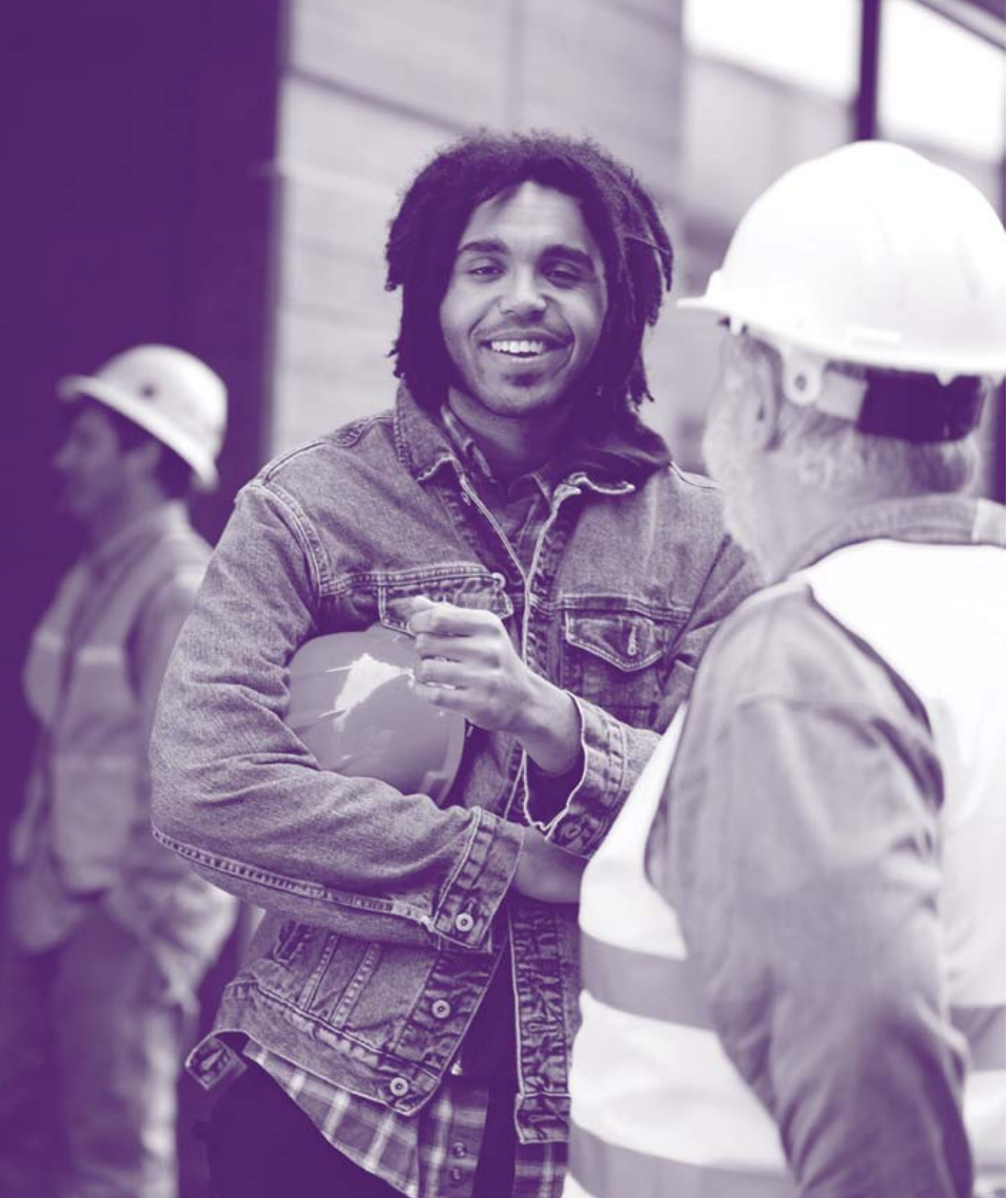
In een wereld waarin multinationale ondernemingen zo vrij als een vogel zijn en internationale financiële markten een steeds grotere rol gaan spelen, is de burger meer dan ooit afhankelijk van krachtige overheidsinstellingen. Deze instellingen moeten hogere normen op sociaal en milieugebied nastreven en ervoor zorgen dat iedereen van de stijgende welvaart profiteert.

*In een document uit 2006, **Een Nieuw Sociaal Europa**, ontvouwde de Partij van de Europese Sociaal-democraten (PES) een stappenplan voor een nieuw Europees beleid voor het tijdperk van de globalisering. In de u voorliggende brochure geeft onze fractie aan op welke wijze de EU, en in het bijzonder het Europees Parlement, moet bijdragen aan een sociaal, rechtvaardig en duurzaam Europa.*

Martin SCHULZ
Voorzitter van de PES-Fractie
Europees Parlement

Harlem DÉSIR
Vicevoorzitter van de PES-Fractie
Europees Parlement

Tijd voor een
solidair Europa

Een verschillende visie op Europa

Europa is niet alleen een economisch maar ook een politiek en sociaal project. Europa is een project voor vrede, democratie en welvaart en voor solidariteit tussen lidstaten en hun burgers. Het is altijd meer geweest dan alleen maar een gemeenschappelijke markt. Dat zal in de toekomst niet veranderen. De vorm van het sociale model van Europa is echter onderwerp geworden van een felle politieke strijd. Sommigen beweren dat Europa zich geen hoge sociale normen meer kan veroorloven, ondanks het feit dat het rijker is dan ooit tevoren. Ze zeggen dat landen onder druk van globalisering tot op het bot met elkaar moeten concurreren: concurreren om de laagste belastingtarieven en de minste werknemersrechten.

De socialisten en sociaal-democraten van Europa hebben een visie op een NIEUW sociaal Europa, en hoe we dat kunnen bereiken. Het is onze taak om het systeem van sociale voorzieningen te vernieuwen, te hervormen en te versterken. Nieuwe rechten en plichten moeten worden vastgesteld en tussen burgers en overheid moeten nieuwe afspraken worden gemaakt.

Het werken aan een rechtvaardiger, meer solidair Europa, is echter niet alleen een taak van de EU. Het vraagt om een brede samenwerking tussen burgers en overheden op lokaal, regionaal, nationaal en EU-niveau. De PES-Fractie wil dat besluiten zo dicht mogelijk bij de burgers worden genomen. Maar de bijdrage van de Europese Unie is essentieel: in de volgende pagina's zetten we uiteen hoe die bijdrage eruit zou moeten zien.

Het Verdrag van Lissabon – versterking van de sociale dimensie van de EU

*In 2008 krijgen we de kans om de EU vollediger en effectiever in te zetten voor het realiseren van onze visie van een betere samenleving. Met het **Verdrag van Lissabon**, waarin de hervorming van de Unie is geregeld, wordt haar sociale dimensie aanzienlijk vergroot. Het Verdrag stelt als prioriteiten voor de EU het creëren van een sociale markteconomie, het realiseren van volledige werkgelegenheid en sociale vooruitgang, het verwezenlijken van een hoge mate van sociale bescherming en het bestrijden van armoede. Het bevat een sociale vrijwaringsclausule, die stelt dat bij het maken van EU-beleid rekening moet worden gehouden met de maatschappelijke gevolgen. Verder is het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie in het Verdrag verankerd, dat nu wettelijk verbindend is. Er zijn tal van nationale vetorechten opgeheven die tot dusver een sta-in-de-weg vormden voor sociale vooruitgang. Ook hebben zowel de EU als de lidstaten de verplichting om essentiële openbare diensten te garanderen.*

Tien beginselen voor onze gemeenschappelijke toekomst

In december 2006 nam de PES tijdens een partijcongres in Porto een rapport aan met de titel *Een Nieuw Sociaal Europa*.¹ Hierin wordt een uitvoerige analyse gegeven van de maatschappelijke uitdagingen en kansen waar Europa voor staat en een sociaal-democratische routekaart voor de toekomst. De brochure die u nu leest is gebaseerd op dit verslag en geeft een uiteenzetting van wat volgens de PES-Fractie de bijdrage vanuit Europa op dit terrein zou moeten zijn. Dat gebeurt aan de hand van concrete voorstellen. Net als in onze publicatie van 2005 over economische strategie, *Een Europa van topkwaliteit*,² beschrijven we in dit pamflet onze visie voor een Europa van de 21ste eeuw, waarin economische dynamiek en ondernemingszin samengaan met een meer rechtvaardige, meer solidaire en meer gelijke maatschappij. Een Europa dat al haar burgers economische zekerheid biedt, waar iedereen meewerkt aan economische bloei en waar ook iedereen de vruchten van plukt.

Op basis van *Een Nieuw Sociaal Europa* hebben de socialistische, sociaal-democratische en arbeiderspartijen van Europa unaniem de volgende tien beginselen voor onze gemeenschappelijke toekomst aangenomen:

1. Rechten en plichten voor iedereen
2. Volledige werkgelegenheid
3. Investeren in mensen
4. Samenlevingen die niemand buitensluiten
5. Universele kinderopvang
6. Gelijke rechten voor vrouwen en mannen
7. Sociale dialoog
8. Diversiteit en integratie
9. Duurzame samenlevingen
10. Een actief Europa voor haar burgers

Deze tien beginselen vormen de inspiratie voor de hieronder beschreven aanpak.

¹ *New Social Europe*, by Poul Nyrup Rasmussen and Jacques Delors. Verkrijgbaar bij de PES, 98, Troonlaan B-1050 Brussel, België of op de website www.pes.org.

² Beschikbaar op www.socialistgroup.eu – press – publications

Waarom de EU niet afzijdig mag blijven

De lidstaten blijven wat sociaal beleid betreft de belangrijkste actoren, maar we hebben ook een actief Europa nodig om de volgende zaken aan te pakken:

- *ondanks het feit dat de goederen- en dienstenmarkt – en in toenemende mate ook de arbeidsmarkt – zich over heel Europa uitstrekt, is de ongelijkheid in Europa groter dan ooit;*
- *het Europese sociale model is gebaseerd op gemeenschappelijke waarden, waarvan alle werknemers en burgers in de Unie moeten kunnen profiteren: het is de plicht van Europa om de gemeenschappelijke rechten die in het Handvest van de sociale grondrechten zijn verwoord, te waarborgen en bevorderen;*
- *in onze inspanningen voor een socialer Europa zijn we van elkaar afhankelijk: het is onacceptabel bepaalde normen in het ene deel van Europa te verhogen, terwijl ze in het andere worden verlaagd.*

**// Grenzen
aan de markt //**

Europa is en kan niet alleen maar een gemeenschappelijke economische ruimte zonder sociale dimensie zijn. De interne markt is weliswaar een instrument van Europa, maar het is niet het enige. Op Europees niveau moet duidelijker worden vastgesteld wat de rol is van de markt en welke grenzen aan marktwerking moeten worden gesteld.

Wij sociaal-democraten verzetten ons wanneer de Europese Commissie of het Europese Hof van Justitie zich beroept op beginselen van de interne markt om de bredere doelstellingen van wederzijdse steun, collectieve zekerheid en solidariteit terzijde te schuiven, de lokale autonomie in het verstrekken van openbare diensten te ondergraven, nationale arbeidsmarkttradities af te breken of op grondrechten zoals het stakingsrecht te beknotten. Met behulp van Europese wetgeving beëindigen wij deze inmenging, herstellen we de lokale autonomie en behouden we de kracht en diversiteit van het Europese sociale model.

De crisis van sociaal Europa

Een groot deel van haar bestaan is de Europese Unie de motor van sociale vooruitgang geweest. Door Europese wetgeving zijn op de werkplek, op de markt en in het dagelijks leven nieuwe of verdergaande rechten van toepassing geworden. Baanbrekende wetten zorgden voor grote vooruitgang in de kwaliteit van leven van de burgers van Europa. Om er maar een paar te noemen:

- 1975: gelijke beloning voor mannen en vrouwen;
- 1989: gezondheid en veiligheid op het werk;

- 1996: bescherming van buiten de EU gedetacheerde werknemers;
- 2000: verbod op discriminatie op grond van ras en geslacht en ongelijke behandeling op het werk.

De laatste jaren is het politieke spectrum echter naar rechts verschoven, met als gevolg dat op sociaal gebied maar weinig noemenswaardige beleidsinitiatieven zijn gelanceerd. De Europese Commissie is een sociaal Europa steeds meer gaan zien als een kostenpost dan als een groeifactor.

Het sociale Europa staat onder druk. Er zijn steeds meer onzekerheden en dat in een tijd dat Europese samenwerking meer welvaart dan ooit opbrengt:

- Economische onzekerheid en ongelijkheid nemen toe.
- Globalisering, economische hervormingen en de groeiende invloed van financiële markten zorgen voor een steeds grotere concurrentiedruk.
- Meer en meer Europeanen zijn onzeker over hun werksituatie.
- Meer en meer migrerende werknemers werken onder slechte omstandigheden.
- De lonen stagneren of dalen voor veel beroepen.
- De rechten van kinderen worden overal in Europa geschonden. Te veel kinderen verlaten vroegtijdig de school, krijgen slecht onderwijs of zijn het slachtoffer van mishandeling.
- Te veel jongeren hebben moeite vast werk te vinden en gaan van de ene flexibele baan naar de andere, zonder behoorlijk arbeidscontract.
- Te veel mensen leven in de marge van de samenleving, of zelfs in armoede.

Zo kan het niet langer. Europa is niet opgericht om groeiende ongelijkheid, onzekerheid, sociale uitsluiting en tweedracht te zien groeien. En toch is dat precies wat er nu gebeurt. Zowel de EU als de lidstaten moeten een betere en rechtvaardigere maatschappij kunnen bieden. Ze moeten opnieuw kijken naar de uitgangspunten van de afgelopen jaren; met grotere verbeeldingskracht kijken naar de instrumenten waarover ze beschikken; en krachtige maatregelen nemen om tegenstellingen te keren en de waarden waarop Europa is gegrondvest zeker te stellen.

Europa hervormt – maar gaat voorbij aan enkele cruciale elementen

Doorgaans wordt ons verteld dat alle economische problemen die Europa kent, komen doordat we niet genoeg hervormen. Maar dat is onzin. De laatste vijftien jaar heeft Europa een omvangrijk programma van structurele hervormingen doorgevoerd:

- een Europese interne markt is opgericht – meer concurrentie;
- een gemeenschappelijke munt is ingevoerd – minder transactiekosten, meer concurrentie;

- tal van voormalige overheidsdiensten zijn opengesteld voor concurrentie;
- belangrijke productmarkten, zoals de telecom- en energiemarkt, zijn gedereguleerd, met als gevolg nog meer concurrentie;
- de Europese arbeidsmarkten zijn hervormd;
- tal van overheidsondernemingen zijn geprivatiseerd;
- de weg is vrijgemaakt voor veel meer internationale concurrentie en de opkomst van mondiale financiële markten;
- er is massaal nieuwe technologie ingevoerd.

Dit is allemaal gebeurd om de productiviteit, groei en welvaart in Europa te vergroten. Maar wat zijn de feitelijke resultaten?

De resultaten over onze productiviteit geven een teleurstellend beeld. Begin jaren negentig, bij de start van deze hervormingsperiode, steeg de productiviteit jaarlijks met 2,6%. Na tien jaar hervorming was de productiviteitsgroei in de periode 2001-2006 echter gedaald tot 1,6%, ondanks de snelle groei in de nieuwe lidstaten.

Dat de hervormingen zijn mislukt, kan voornamelijk worden toegeschreven aan de volgende twee oorzaken:

- > Conservatieve en liberale beleidsmakers hebben door hun obsessie voor flexibele markten geen oog voor veel grotere problemen: problemen met onderwijs en opleiding en op het terrein van onderzoek & ontwikkeling; het feit dat enorm veel talent verloren gaat omdat miljoenen Europeanen van de arbeidsmarkt worden uitgesloten of naar de marge van de arbeidsmarkt worden gedrukt; en het onvermogen om op veranderingen te anticiperen en deze te sturen.
- > Bij een pakket van structurele hervormingen is het nodig de uitvoering krachtig te ondersteunen via een goed macro-economisch beleid, dat onder meer voorziet in prikkels voor zowel publieke als private investeringen. Aan dit alles heeft het in Europa grotendeels ontbroken.

Om onze visie van het Europese sociale model te realiseren, is een vastberaden EU nodig die in nauwe samenwerking met 27 even vastberaden en strijdlustige lidstaten overgaat tot actie. Samen moeten ze gekoesterde uitgangspunten over Europees sociaal en economisch beleid heroverwegen en de sociale uitdagingen van de 21ste eeuw aan gaan:

- het creëren van meer en betere banen en het bestrijden van armoede en ongelijkheid;
- het verschaffen van economische zekerheid voor iedereen;
- het creëren van een Europa dat op het sociale vlak niemand buitensluit;
- het beter controleren en sturen van globaliseringskrachten;
- het creëren van een sterke sociale markteconomie waar iedereen baat bij heeft.

Solidair Europa – het Plan

1. Een nieuw sociaal Europa – voor meer en betere banen en tegen armoede en ongelijkheid

In de Europese Unie, een van de rijkste plekken op de wereld, leeft een op de zes mensen onder de nationale armoedegrens. Dat zijn 74 miljoen mensen. Maar zonder sociale overdrachten zouden het er 185 miljoen zijn, ofwel 40% van de bevolking. Deze cijfers laten zien hoe essentieel sociaal beleid als wapen tegen armoede is.

De globalisering heeft met steun van overheden een transformatie van de Europese arbeidsmarkt teweeg gebracht. Er is een tegenstelling ontstaan tussen geschoold en ongeschoold werk, tussen winnaars en verliezers, tussen rijk en arm. Vergeleken met het aandeel van de inkomsten dat naar de aandeelhouders gaat, is het aandeel dat naar de salarissen van de werknemers gaat de afgelopen jaren continu gedaald: de salariskloof is veel groter geworden. Eén van de gevolgen daarvan is het ontstaan van een nieuw soort armoede: de werkende armen, voor het merendeel vrouwen.

Aan de andere kant van de schaal heeft de rijkste één procent zijn aandeel in de inkomsten van Europese ondernemingen meer dan verdubbeld: van 8% in 1980 tot 17% nu. Concurrentie om schaars kapitaal en vaardigheden leidt tot hogere beloningen en lagere belastingtarieven, waarmee het overheidsbeleid de negatieve effecten van de globalisering nog groter maakt.

Actiepunten

1. Creëren van meer banen – een dynamische en duurzame groeistrategie.

Europa heeft een intelligente groeistrategie nodig om weer volledige werkgelegenheid te creëren. Volledige werkgelegenheid en hoogwaardige banen zijn de beste manier om armoede en ongelijkheid te bestrijden – en met onze voorstellen kan dat doel worden bereikt. Zoals de PES al eerder heeft laten zien,³ zouden de lidstaten met een gecoördineerde investering in de vijf kerndoelstellingen van Lissabon⁴ – onderzoek, onderwijs, actief arbeidsmarktbeleid, kinderopvang en prikkels voor private investeringen – miljoenen banen kunnen creëren en een aanzienlijk hogere groei kunnen realiseren. Daarnaast vereist ‘intelligente en duurzame groei’ een beter gestuurd macro-economisch beleid, het voorkomen van belastingconcurrentie en sociale dumping, en vervanging van de drie afzonderlijke groeistrategieën die Europa momenteel volgt⁵ door een enkele, alomvattende strategie.

// Gecoördineerde investering in onderzoek, onderwijs, arbeidsmarktbeleid en kinderopvang //

“Sommige mensen zeggen dat volledige werkgelegenheid onmogelijk is. Wij, de PES, hebben onze politieke keuze gemaakt: volledige werkgelegenheid van hoge kwaliteit kan gerealiseerd worden. De beste manier om onze samenlevingen meer samenhangend en welvarender te maken, is door gebruik te maken van de mogelijkheden van iedereen.” (Een Nieuw Sociaal Europa, blz. 3)

2. Creëren van betere banen.

Het economisch succes van Europa is afhankelijk van een dynamische en innovatieve kenniseconomie. Dat vraagt om een hoogopgeleide en gemotiveerde beroepsbevolking, onderwijs- en onderzoeksinstituten van wereldklasse, en de mogelijkheid voor werknemers tot een leven lang leren. De structurele hervormings- en financieringsprogramma's van de EU moeten zich hier op richten. Daarnaast moet het arbeidsmarktbeleid erop zijn gericht bedrijven te stimuleren om met hun personeel langdurige, op wederzijds vertrouwen gebaseerde arbeidsrelaties aan te gaan en om te investeren in hun vaardigheden

³ PES-beleidsdocument, 'Acting together & simultaneously: higher growth and more jobs', oktober 2006

⁴ De Lissabonstrategie is een tienjarenstrategie voor Europa, die in 2000 is aangenomen en erop is gericht van de EU “de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te [maken], in staat [...] tot duurzame economische groei, en met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang”.

⁵ Het stabiliteits- en groeipact, de Lissabonstrategie en de strategie voor duurzame ontwikkeling.

en aanpassingsvermogen. Er moet betere arbeidswetgeving komen en de handhaving ervan moet worden versterkt, zodat werknemers beschikken over een veilige en zekere werkplek.⁶ Als eerste stap moeten de arbeidsinspecties van de verschillende lidstaten op EU-niveau worden gecoördineerd om zo het soms bedroevend lage niveau in de handhaving van de arbeidswetgeving te verhogen en fatsoenlijk werk te bevorderen. De bescherming van gezondheid en veiligheid, waaronder bescherming tegen excessieve werktijden, moet worden vergroot en maatregelen op dit terrein moeten worden gemoderniseerd.

3. Invoeren van een minimuminkomen.

We roepen alle EU-lidstaten op om een verklaring met gemeenschappelijke beginselen van sociale bescherming aan te nemen. Kern van deze verklaring zou de toezegging van alle lidstaten moeten zijn om toe te werken naar een nationaal minimuminkomen (te bepalen in verhouding tot het bbp per hoofd), en wel op een niveau dat boven de armoedegrens ligt.

“ Alle lidstaten werken toe naar een nationaal minimuminkomen ”

4. Een einde maken aan armoedeloos. We vragen om een overeenkomst in de Europese Raad waarbij elke lidstaat zich verbindt om een minimumloonbeleid vast te stellen. Dit kan via wetgeving of via collectieve arbeidsovereenkomsten, overeenkomstig de nationale tradities. Om rekening te houden met verschillende startpunten, zouden de afzonderlijke lidstaten het nationaal minimumloon zelf moeten vaststellen. Wel zou dat loon voldoende moeten zijn om ervan te kunnen leven. Voor zover de economische omstandigheden het toestaan, moeten deze geleidelijk worden verhoogd tot een gemeenschappelijk niveau.⁷

“ Einde aan armoedeloos ”

5. Bestrijden van kinderarmoede en het versterken van de rechten van het kind. We vragen alle lidstaten om een nationale strategie en een actieplan om te voorkomen dat kinderen de armoede van hun ouders automatisch overerven. Ook pleiten wij voor een EU-strategie voor het versterken van de rechten van kinderen. Het Verdrag van Lissabon maakt de bescherming van de rechten van kinderen tot een doelstelling van de EU en verschaft de noodzakelijke rechtsgrond voor aanvullende actie.

⁶ Voor bijzonderheden over arbeidswetgeving die strekt tot vergroting van de werkzekerheid, zie hoofdstuk 2, 'Een nieuw sociaal Europa – voor economisch zekerheid'.

⁷ Uitgedrukt als een percentage van het nationale gemiddelde loon.

6. Een einde maken aan de ongelijke beloning van mannen

en vrouwen. 'Gelijke beloning voor gelijke arbeid' is een van de oudste doelstellingen van de Europese Verdragen. Toch is de gemiddelde beloning voor vrouwen nog steeds 17% lager dan voor mannen. We vragen om een drastische versterking van de bevoegdheden en middelen die nodig zijn om gelijke beloning in alle lidstaten te kunnen garanderen. De coördinerende rol die de EU vervult⁸, zou gebruikt moeten worden om de genderdimensie van onderwijs-, opleidings- en actief arbeidsmarktbeleid te benadrukken.

**// Gelijke beloning
voor gelijke arbeid //**

"Sommige mensen beweren dat er genoeg vooruitgang is geboekt in de gelijke rechten tussen vrouwen en mannen en dat het mooi is geweest. Wij, de PES, hebben onze keuze gemaakt: ondanks de vooruitgang bestaat er nog steeds een aanzienlijke ongelijkheid tussen vrouwen en mannen en hier moeten we iets aan doen." (Een Nieuw Sociaal Europa, blz. 6)

7. Gezamenlijk stelling nemen tegen groeiende ongelijkheid.

Europa heeft een gedragscode voor belastingheffing nodig, om te voorkomen dat de belastinginkomsten door de concurrentie om grensoverschrijdend kapitaal en hooggeschoold en mobiel personeel worden uitgehold. Om belastingontwijking en -ontduiking te verminderen, moet de coördinatie tussen de nationale belastingdiensten worden versterkt. Daarnaast moet een gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting worden ingevoerd. We vragen de lidstaten tevens om zich gezamenlijk te verbinden aan de invoering van een stelsel van progressieve belasting, zodat niemand door het betalen van belastingen onder de armoedegrens komt. Bij de herziening 2008-2009 van de EU-financiën moeten de inkomsten en uitgaven in overeenstemming worden gebracht met de sociale en economische doelstellingen van Europa. In het bijzonder het bestrijden van sociale uitsluiting en discriminatie, het bevorderen van sociale gerechtigheid en bescherming van gelijkheid tussen vrouwen en mannen, van solidariteit tussen generaties en van de rechten van het kind. EU-middelen moeten worden gebruikt om de kloof tussen rijke en arme regio's te dichten en een braindrain te voorkomen.

⁸ De geïntegreerde beleidsrichtsnoeren inzake groei en werkgelegenheid zijn het belangrijkste instrument van de EU voor het coördineren van economische en sociale hervormingen.

2. Een nieuw sociaal Europa – voor economische zekerheid

Steeds minder Europeanen hebben een vaste baan met een vast contract. In toenemende mate hebben mensen tijdelijke contracten of andere vormen van flexibel werk. Op dit moment heeft 13% van de Europeanen een tijdelijk contract, en 23 miljoen is schijnzelfstandig, wat betekent dat ze geen contractuele dekking hebben en weinig sociale bescherming genieten. Nu dit soort arbeidscontracten in snel tempo toeneemt, meer dan 16 miljoen Europeanen werkloos zijn en 70 miljoen in armoede dreigen te vervallen, is onzekerheid een algemeen kenmerk geworden van de tweedeling op de Europese arbeidsmarkten.

In de afgelopen jaren zijn Europese noch nationale wetgevers er in geslaagd te voorkomen dat er een tweedeling op de arbeidsmarkten is ontstaan. Er is veel te weinig gedaan om te voorkomen dat de rechten en bescherming die voltijdwerkers in vaste dienst genieten, zijn uitgebreid tot alle werknemers.

Door de toenemende concurrentiestrijd op de Europese -en wereldmarkt en de daarmee samengaannde onvoorspelbaarheid, kennen ook mensen met een vast contract en hoger opgeleid personeel in toenemende mate deze gevoelens van onzekerheid.

Actiepunten

1. Het bieden van werkzekerheid en strijden tegen slechte arbeidsomstandigheden.

Alle werknemers dienen een aantal kernrechten te hebben, ongeacht hun arbeidsrelatie⁹. Om te beginnen moet Europese wetgeving voor de bescherming van uitzendwerkers worden aangenomen en in Europees verband actie worden ondernomen tegen zwartwerk en tegen de uitbuiting van migranten en werknemers zonder verblijfstitel. De EU dient bij alle lidstaten aan te dringen op ratificatie van zowel het VN-Verdrag inzake de rechten van migrerende werknemers alsook het Verdrag van de Raad van Europa over de bestrijding van mensenhandel. Tevens dient de EU minimumregels en -normen voor stagiairs vast te stellen. Onder meer betreffende maximale werktijden, voldoende beloning, uitkeringen ingevolge de sociale zekerheid (overeenkomstige de ter plekke normen) en de koppeling aan onderwijsprogramma's.

2. Tegengaan van arbeidsmarktsegmentatie.

Er moet op Europees niveau actie worden ondernomen om segmentatie op de Europese arbeidsmarkten te voorkomen. Hindernissen voor arbeidsparticipatie van vrouwen, migranten, ouderen, jongeren en andere groepen in een achterstandspositie moeten weggenomen worden. Geografische- en beroepsmobiliteit moeten bevorderd worden; werknemers moeten ondersteuning krijgen bij het combineren van arbeid en gezin. Tevens moeten mensen geholpen worden om op een zo hoog mogelijk niveau passend werk te verrichten. De Europese Unie moet de lidstaten stimuleren om met name werknemers met een tijdelijke of flexibel contract meer mogelijkheden te bieden voor het volgen van opleidingen en herscholingscursussen.

// **Bescherming van werknemers met tijdelijk contract** //

3. Effectieve uitvoering van arbeidsbeschermingswetgeving.

Onduidelijke wetteksten moeten herzien worden. Er moet op worden toegezien dat de lidstaten hun wettelijke verplichtingen nakomen en er voor zorgen dat werknemers uit andere lidstaten onder dezelfde arbeidsvoorwaarden werken als de lokale werknemers. Zonodig moet de EU-wetgeving over de bescherming van gedetacheerde werknemers versterkt worden. Tevens zou er een permanent Europees platform voor grensoverschrijdende samenwerking

⁹ Waaronder het recht op gelijke behandeling, op bescherming van gezondheid en veiligheid, op behoorlijke werk- en rusttijden, op vrijheid van vereniging en vertegenwoordiging, en op collectieve onderhandelingen en collectieve actie, alsook de mogelijkheid tot het volgen van een opleiding.

¹⁰ Voor meer informatie over de standpunten van de PES-Fractie over dit onderwerp, zie 'Common principles for flexicurity', op www.socialistgroup.eu.

tussen nationale arbeidsinspecties en vakbonden opgezet moeten worden. Dit platform zou zich moeten richten op de bestrijding van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden.

4. Bevorderen van collectieve onderhandelingen op Europees niveau.

Vakbonden moeten worden versterkt en het overleg tussen ondernemingen, werknemers, vakbonden en overheden gestimuleerd. Gestimuleerd moet worden dat in cao-onderhandelingen en de sociale dialoog voldoende aandacht bestaat voor opleiding, arbeidsorganisatie, herstructurering en de verplaatsing van bedrijfsactiviteiten. Systemen voor vroegtijdige waarschuwing worden ontwikkeld, zodat werknemers die hun baan dreigen te verliezen, tijd hebben om ander werk te zoeken. Ook moet er een ondersteunend wettelijk kader komen voor grensoverschrijdende cao-onderhandelingen en bemiddeling op Europees niveau. Het is van groot belang dat het grondrecht van vakbonden om collectieve actie te voeren, wordt verdedigd, en dat niets in Europese wetten of in Europees beleid de waarde van sociale normen of de doeltreffendheid van het voeren van collectieve onderhandelingen in twijfel trekt. Vandaar ons voorstel in hoofdstuk 5 ('Een nieuw sociaal Europa – voor een sociale markteconomie') om in alle interne markt wetgeving een zogeheten *sociale vrijwaringsclausule* op te nemen.

“ **Meer mogelijkheden voor volgen opleiding en herscholingcursussen** ”

“Sommige mensen zeggen dat de tijden van de georganiseerde arbeid voorbij zijn. Wij, de PES, hebben onze keuze gemaakt: omdat werk van onschatbare waarde is voor het leven en de samenleving, is de manier waarop wij ons werk en de gedeelde verantwoordelijkheden tussen vakbonden en werkgeversorganisaties organiseren, fundamenteel voor de moderne samenleving.” (Een Nieuw Sociaal Europa, blz. 7)

5. Zorgen voor adequate, duurzame en transparante pensioen-systemen.

Met de toegenomen mobiliteit van werknemers in de Europese Unie is het erg belangrijk dat ook pensioenstelsels in de verschillende lidstaten op elkaar aansluiten. Nu is het te vaak zo dat mensen die in een andere lidstaat dan hun eigen werken, er financieel erg op achteruit gaan als ze hun opgebouwde pensioen vanuit het ene naar het andere land willen meenemen. Pensioenstelsels moeten in het algemeen meer rekening houden met atypische vormen van werk en loopbaanonderbreking. We maken ons als Sociaal-democraten sterk voor het bevorderen van actief ouder worden, het vergroten van de arbeidsmarktparticipatie, demografische vernieuwing, en het erkennen van de waarde van thuiszorgers en mantelzorgers voor de maatschappij.

3. Een nieuw sociaal Europa

– voor diversiteit, integratie en tegen uitsluiting

Met de recente uitbreidingen van de Unie is de diversiteit aan culturele tradities sterk toegenomen. Ook is er sprake van een grotere verscheidenheid in kwaliteit van sociale voorzieningen en zijn er grotere uitersten in armoede en rijkdom. De schaal van de problemen met betrekking tot sociale uitsluiting, – zoals de situatie van de Roma in enkele lidstaten, – is groter geworden. De Unie heeft te maken met grotere migratiestromen, zowel binnen de Unie als vanuit derde landen. Hoewel de Europese wetgeving nu aanzienlijk meer bescherming biedt tegen discriminatie, moet op dit terrein nog veel worden gedaan. Vooral op het gebied van omzetting en handhaving blijven enkele lidstaten duidelijk in gebreke.

De uitbuiting van bepaalde groepen op de arbeidsmarkt vormt één van de grootste bedreigingen voor de welvaart in Europa. Over de komende 25 jaar zal de bevolking in de werkende leeftijd in Europa met twintig miljoen afnemen. Toch is Europa nog ver weg van het bereiken van de doelstelling om 70% van die groep een baan te verschaffen. De meeste mensen voor wie het nodig is dat ze in het arbeidsproces worden opgenomen staan voor obstakels als een gebrek aan vaardigheden, leeftijds- en andere vormen van discriminatie, een handicap of het feit dat werk en gezin zich niet laten combineren.

Wij vinden dat beleid voor het wegnemen van deze obstakels bovenaan de agenda behoort te staan, zowel om sociale als om economische redenen.

Actiepunten

1. Versterking en handhaving van antidiscriminatiewetgeving.

De Europese wetgeving biedt bescherming tegen discriminatie op de werkplek op grond van ras, godsdienst of overtuiging, leeftijd, handicap of seksuele geaardheid. Maar buiten de werkplek valt alleen discriminatie op grond van ras en seksuele geaardheid onder deze bescherming. De brede bescherming tegen discriminatie die personen op de werkplek genieten, zou uitgebreid moeten worden tot bijvoorbeeld het onderwijs, de sociale zekerheid, de gezondheidszorg, en de toegang tot goederen en diensten, inclusief huisvesting. Europa moet de strijd aanbinden met alle verschijningsvormen van racisme, intolerantie en extremisme, en zich sterker inzetten voor gelijkheid. Er zijn krachtigere acties nodig voor de integratie van mensen met een handicap in het arbeidsproces. Daarbij is het aannemen van wetgeving niet genoeg: Europa moet streng optreden tegen alle lidstaten die de bestaande richtlijnen niet naar behoren uitvoeren.

// Brede bescherming tegen discriminatie op de werkplek, het onderwijs, de sociale zekerheid, de gezondheidszorg, en huisvesting //

“Sommige politici proberen politieke munt te slaan uit vreemdelingenhaat en de haat jegens minderheden en immigranten in Europa. Wij, de PES, geloven dat Europese samenlevingen alle vormen van intolerantie en haat moeten verwerpen. Iedereen heeft het recht om in waardigheid te leven en met eerbied te worden behandeld, ongeacht nationaliteit, etnische afkomst, ras, geslacht, seksuele geaardheid of religie.” (Een Nieuw Sociaal Europa, blz. 7)

2. Een gecoördineerd Europees migratiebeleid.

De Europese lidstaten moeten de kosten en verantwoordelijkheden voor een Europees migratiebeleid delen, een gemeenschappelijke toelatingsprocedure voor economische migranten volgen en het nationale toelatingsbeleid onderling coördineren. Het is nodig dat de grensbewakingsdiensten van de lidstaten bij de bestrijding van illegale immigratie beter met elkaar samenwerken. Om de grondrechten van migranten beter te kunnen beschermen en mensenhandel effectiever te kunnen bestrijden moet een systeem van geïntegreerde bewaking van de buitengrenzen worden ingevoerd.

3. Een effectief integratiebeleid is de kern van het Europees migratiebeleid.

We pleiten voor een Europees Handvest voor de integratie van migranten. Hierin zou bijvoorbeeld moeten staan dat alle lidstaten migranten de mogelijkheid bieden om taalonderwijs te volgen, ze informeren over de gemeenschappelijke Europese normen en waarden, waarin het respect voor culturele diversiteit is verankerd. Een nieuw Europees staatsburgerschap, waaraan zowel rechten als plichten

zijn verbonden, moet migranten het recht geven om te stemmen en hen toegang verschaffen tot onderwijs en kinderopvang; het moet zowel het recht als de plicht met zich meebrengen om de taal van het gastland te leren. Migranten moeten het recht hebben een baan te zoeken en dienen volledige vakbondsrechten te hebben. We vragen om een Europese gedragscode voor ethische werving, het bevorderen van hoogwaardig werk in Europa en ontwikkelingslanden. We doen ook een oproep aan EU-bedrijven om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Werkgevers die migranten uitbuiten, dienen gestraft te worden.

// Gecoördineerd Europees migratiebeleid en Europees Handvest voor de integratie van migranten //

4. Aanpakken van de onderliggende oorzaken van migratie.

Europa zal een grotere inspanning moeten leveren om conflicten in de wereld te voorkomen en op te lossen. De Europese bijdrage aan de millenniumontwikkelingsdoelstellingen moet verdubbeld worden, ontwikkelingsgeld moet beter besteed worden en ons handelsbeleid moet meer op ontwikkeling gericht zijn. Er zou een investeringsfonds getiteld "spaargeld voor ontwikkeling" moeten worden opgericht, zodat geldoverdrachten van migranten voor productieve investeringen worden gebruikt. Migratiebeheersing dient een onderdeel van het ontwikkelingsbeleid van de EU te zijn, hetgeen in samenwerking met de landen van herkomst moet gebeuren. Er moeten rechtvaardige overnameovereenkomsten voor terugkeer van migranten zonder verblijfsstatus worden gesloten. Dit betekent dat de rechten van migranten in acht moeten worden genomen en dat zowel met de behoeften van de lidstaten als met de behoeften van het land van herkomst en van doorreis rekening wordt gehouden.

5. Uitbreiden van de toegang tot onderwijs en opleiding.

Om met concurrenten als China en India op de wereldmarkten te kunnen wedijveren, moet Europa zich inzetten voor toegang tot onderwijs en opleidingen voor iedereen. Dit moet een hogere prioriteit krijgen en er moeten meer financiële middelen voor beschikbaar worden gesteld. Onder andere uit de EU-structuurfondsen en fondsen voor levenslang leren. Ook zou de financiële ondersteuning van beroepsopleidingen via het Leonardo-programma aanzienlijk moeten worden uitgebreid. In 2008 zal de PES-Fractie een groep met onafhankelijke deskundigen oprichten voor het ontwikkelen van een gedetailleerd voorstel. De groep zal bestaan uit opleidingsspecialisten en werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers. We stellen verder voor, om voor iedereen die geen tertiair onderwijs heeft gevolgd, om op Europees niveau het recht op levenslang leren en tweedekansonderwijs vast te leggen. De EU kan ook een rol spelen in het stimuleren van de lidstaten om zich in te spannen voor een hogere onderwijsparticipatie van alle kansarme groepen. De

// Recht op levenslang leren en tweedekansonderwijs in Europa //

waarde van informeel leren wordt onvoldoende erkend. Dit moet veranderen omdat informeel leren van groot belang is voor een betere integratie van kansarmen.

6. Combineren van werk en gezin mogelijk maken. De cultuur van lange werktijden moet worden aangepakt door de wetgeving op dit terrein te moderniseren. Europa staat voor een grote demografische uitdaging die vraagt om een actief beleid om ouders te helpen in het arbeidsproces te blijven of hun onderwijs of opleiding voort te zetten. De richtlijn over ouderschapsverlof moet worden versterkt en de lidstaten

moeten worden gehouden aan de in 2002 in Barcelona gedane toezeggingen over hoogwaardige kinderopvang, waarbij kleuteronderwijs in strategieën voor levenslang leren wordt geïntegreerd.

// Versterking richtlijn ouderschapsverlof //

"Sommige mensen zeggen dat kinderopvang een privézaak is. Wij, de PES, hebben onze keuze gemaakt: in de Europese landen moet kinderopvang mogelijk zijn voor iedereen die dat wil." (Een Nieuw Sociaal Europa, blz. 6)

7. De structuur- en cohesiefondsen inzetten als wapen tegen uitsluiting en armoede. Deze fondsen zouden bijvoorbeeld gebruikt moeten worden om in de armste regio's van Europa voorzieningen voor kinderopvang en voor levenslang leren uit te breiden, om de ouderenzorg te verbeteren en om de programma's te financieren die nodig zijn voor de succesvolle integratie van migranten.

8. Actief ouder worden. De EU dient de lidstaten aan te sporen tot het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en opleidingsmogelijkheden voor ouderen om ze beter in staat te stellen om in het arbeidsproces te blijven, als ze dat willen. Levenslang leren moet alle leeftijdsgroepen, ook ouderen, de mogelijkheid tot permanente scholing bieden. In heel Europa zijn gecoördineerde maatregelen nodig om te komen tot een verbetering van de ouderenzorg. Dit betekent ondermeer dat thuisverzorgers fatsoenlijk arbeidsomstandigheden en een fatsoenlijke beloning wordt geboden.

9. Verplicht stellen van het doen van onderzoek naar de maatschappelijke gevolgen van voorgestelde EU-wetgeving en de maatschappelijke gevolgen van de tenuitvoerlegging van vigerende mededingings- en internemarktwetgeving.

4. Een nieuw sociaal Europa – voor een beter gestuurde globalisering

Globalisering kan dienen als motor van economische groei en het verhogen van de welvaart. Maar tegelijkertijd wordt door globalisering ook het Europese economische en sociale model extra onder druk gezet.

Europa concurreert nu meer dan ooit tevoren met landen met zeer uiteenlopende sociale, economische en politieke achtergronden. Door de neerwaartse druk op sociale- en milieunormen, op lonen voor ongeschoolde arbeid en op de belasting van productiefactoren, is de mondiale concurrentiestrijd hiermee ook een gevecht tussen alternatieve economische en sociale modellen geworden.

Als grootste economie ter wereld moet Europa een actievere rol spelen bij het formuleren van de regels en het opzetten van instellingen voor 'global governance', waarbij solidariteit, sociale rechtvaardigheid, het tegengaan van sociale uitsluiting en duurzaamheid voorop staan. Dit om een vuist te kunnen maken tegen uitholling van onze sociale normen en standaarden op het gebied van milieu en verantwoord ondernemen.

Snelle veranderingen in de wereldeconomie hebben de afgelopen twee decennia geleid tot een ongekende golf van fusies en herstructureringen. Europa moet niet proberen om de komst van deze veranderingen door het opwerpen van muren te vertragen. Wel moeten we leren zulke veranderingen langer van tevoren te voorspellen, zodat we ons er beter op kunnen voorbereiden en ze in goede banen kunnen leiden. Wanneer een besluit moet worden genomen over de beste reactie op verandering, moet niet alleen met de belangen van aandeelhouders en investeerders rekening worden gehouden, maar met die van alle belanghebbenden, dus ook die van werknemers.

Actiepunten

- 1. Bouwen aan een Europa van topkwaliteit.** Kern van de Europese reactie op globalisering moet zijn om van Europa “de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te [maken], in staat [...] tot duurzame economische groei, en met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang” – de doelstelling zoals die in de Lissabonstrategie staat geformuleerd. Maar de prioriteiten van die strategie moeten worden herschikt. In het middelpunt moet staan het streven om onderwijs- en onderzoeksinstituten van wereldklasse te bouwen, om de hoogst opgeleide en best geschoolde beroepsbevolking ter wereld te krijgen en om voort te bouwen op het concurrentievoordeel dat Europa dankzij hoogwaardige openbare diensten en sociale harmonie heeft. De PES-Fractie heeft deze prioriteiten uitvoeriger beschreven in het pamflet *Een Europa van topkwaliteit*.

“Sommige mensen zeggen dat we ons alleen maar hoeven te focussen op de mogelijkheden voor de hoogopgeleiden, en geen rekening hoeven te houden met de slechte vooruitzichten van de laagopgeleiden. Wij, de PES, hebben onze keuze gemaakt: de keuze om te investeren in de mogelijkheden van iedereen.” (Een Nieuw Sociaal Europa, blz. 4)

- 2. Herzien en versterken van de richtlijn inzake ondernemingsraden.** Deze richtlijn en de Europese wetgeving betreffende informatieverstrekking en raadpleging die tussen 1975 en 2002 stukje bij beetje zijn aangenomen, moeten worden versterkt en geactualiseerd. Meer in het bijzonder moet het recht op tijdige informatieverstrekking en raadpleging over bedrijfsplannen worden versterkt, alsook het recht op scholing, het recht van werknemersvertegenwoordigers om deskundigenadvies in te winnen, het recht van leden van Europese Ondernemingsraden op toegang tot de websites van ondernemingen, en het recht op financiële ondersteuning door de EU voor de opleiding van werknemersvertegenwoordigers. Passende sancties moeten ondernemingen ervan weerhouden deze wetgeving te overtreden.

// Versterken richtlijn ondernemingsraden //

- 3. Versterken van het Europees waarnemingscentrum voor het veranderingsproces (EMCC).** De financiële en personele middelen van het EMCC moeten worden verhoogd, zodat het Centrum de taak waarvoor het is opgericht – het monitoren van industriële trends en het anticiperen op herstructureringen – volledig kan uitvoeren, en beter kan samenwerken met andere Europese instellingen. Elke onderneming met een Europese dimensie moet worden verplicht een jaarverslag over 'het sturen van veranderingen' op te stellen, waarin een beoordeling moet worden gegeven van de sociale gevolgen van veranderingen, en meer in het bijzonder informatie moet worden verstrekt over trends en vooruitzichten op het gebied van productie, werkgelegenheid, lonen en arbeidsomstandigheden.
- 4. Uitbreiden van het EU-fonds voor aanpassing aan globalisering.** In het eerste jaar van zijn bestaan had dit fonds – dat in 2006 is opgericht voor snelle hulpverlening aan werknemers die door industriële herstructurering zijn ontslagen – een begroting van slechts € 500 miljoen, en zelfs deze bescheiden som kon door een beperkende taakomschrijving niet op effectieve wijze worden besteed. We vragen om voldoende financiële middelen en technische expertise om te verzekeren dat werknemers die als gevolg van herstructurering overbodig zijn geworden, de noodzakelijke hulp krijgen – in de vorm van onderwijs en opleiding, mobiliteit en arbeidsbemiddeling – om een nieuwe, hoogwaardige baan te vinden.
- 5. Zorgen voor stabiele en transparante financiering van langetermijninvesteringen.** Het uitblijven van behoorlijke regulering van de financiële sector brengt de reële economie in gevaar. Het afgelopen jaar zijn slecht functionerende financiële markten de oorzaak geweest van groeivertraging, banenverlies, een hypotheekcrisis en wat op het begin van een recessie lijkt. Om in een wereld van geïntegreerde markten de integriteit, stabiliteit en transparantie van financiële markten te verzekeren, is gecoördineerde actie op zowel Europees als mondiaal niveau nodig. De hoogste prioriteit moet worden gegeven aan de effectieve regulering van private equity- en hedgefondsen. Gezien de enorme

**// Effectief toezicht en
transparantie van
financiële markten //**

rol van deze fondsen in onze economie – en hun belang voor bijvoorbeeld pensioenfondsen – hebben we dringend een wettelijk kader nodig dat zorgt voor voldoende transparantie en waarborgen zonder de activiteit van deze fondsen te belemmeren. De belasting op de winsten van deze fondsen moet op EU-niveau worden gecoördineerd, bijvoorbeeld door de aandacht te richten op offshore-fondsen en door de winsten van beleggers en fondsbeheerders te belasten.

- 6. Zorgen voor fatsoenlijk werk voor iedereen.** Alle bilaterale en regionale handelsovereenkomsten waarbij de EU partij is, moeten afdwingbare bepalingen bevatten waarbij de partijen zich verbinden tot het naleven van fundamentele arbeidsnormen en andere aspecten van fatsoenlijk werk, zoals gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en tot het ratificeren van de relevante IAO-normen en VN-verdragen inzake mensenrechten. Een vergelijkbare actie ten aanzien van arbeidsnormen dient de EU ook te eisen voor het post-Doha-werkprogramma van de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

// Hoogwaardige arbeidsnormen in alle Europese handelsverdragen //

- 7. Hervormen van 'global governance'.** De hervorming van 'global governance' moet een hoofdprioriteit van het buitenlands beleid van de EU worden. Doel moet zijn om de invloed van sociale en milieufactoren binnen de internationale handelsregels te vergroten. Daarvoor moet om te beginnen binnen de WTO een dialoog worden gestart over hervormingen van de huidige WTO-regels en -procedures. Het kan niet zo zijn dat overwegingen op milieu- en sociaal beleid of overwegingen op andere beleidsterreinen van algemeen belang, altijd van secundair belang zijn als ze in strijd zijn met handelsdoelstellingen. Het bevorderen van duurzame ontwikkeling, democratie, mensenrechten en armoedebestrijding moet de kern vormen van het handels- en buitenlands beleid van Europa

5. Een nieuw sociaal Europa – voor een sociale markteconomie

We zijn vóór een markteconomie, maar tégen een samenleving waarin alles wordt beheerst door marktdenken. De interne markt is meer dan een economische ruimte waarin ondernemingen meer rechten krijgen en hun directeurs hogere beloningen. Volgens onze benadering van de sociale markteconomie heeft iedereen – van algemeen directeur tot burger – duidelijk omschreven rechten en plichten. Vandaar dat we aandringen op rechten voor de consument, op de bescherming van burgers, op transparantie en verantwoordingsplicht voor ondernemingen en op transparante financiële markten.

De interne markt moet worden ondersteund door efficiënte regels die het algemeen belang beschermen. In het bijzonder in de industrieën zoals de transport-, telecom-, post- en energiesector. De EU moet reageren op de zorgen van burgers over de gevolgen van de interne markt voor het Sociale Europa.

Publieke diensten van hoge kwaliteit vormen een onderdeel van het Europese maatschappijmodel: goede scholen en ziekenhuizen, schoon water, veilig en betrouwbaar vervoer en een betrouwbare energievoorziening, zijn onmisbaar voor een goede kwaliteit van leven. Er bestaat echter grote onzekerheid over de gevolgen die de huidige Europese mededingings- en internemarktwetgeving en de staatssteun- en openbare-aanbestedingsregels voor deze diensten zullen hebben. Er is daarom dringend een sterk wettelijk kader nodig om publieke diensten te waarborgen.

Actiepunten

1. Versterken van de sociale pijler van de interne markt. De

Commissie dient een uitvoerige beoordeling te maken van de sociale gevolgen van de interne markt en internemarktwetgeving. De internemarktstrategie moet zijn gericht op het creëren van een betere sociale bescherming, sterkere rechten voor zowel werknemers als consumenten en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden voor alle Europeanen. Alle internemarktwetten moeten een *sociale vrijwaringsclausule* bevatten. Een dergelijke clausule bepaalt dat de betreffende wet geen arbeidsrechtelijke bepalingen of sociale verzekeringsregels opzij kan schuiven. Mededingingsbeleid moet worden gebruikt voor het wegnemen van belemmeringen voor markttoegang, in het bijzonder voor kleinere bedrijven, voor het bestrijden van kartels, en om ervoor te zorgen dat de voordelen van mededinging de consument bereiken.

// Opname van sociale vrijwaringsclausule in interne markt wetten //

2. Ervoor zorgen dat de interne markt op gemeenschappelijke normen is gebaseerd. Het mag niet zo zijn dat het bestaan

van een gemeenschappelijke markt ondernemingen de gelegenheid biedt om zich te onttrekken aan sociale-, milieu- en gezondheidsnormen door zich in de minst gereguleerde lidstaten te vestigen. Vandaar dat we zo veel mogelijk moeten streven naar harmonisering van normen.

3. Waarborgen van openbare diensten en beëindigen van wettelijke onzekerheid. In het het Verdrag van Lissabon is opge-

nomen dat zowel de EU als de lidstaten ervoor horen te zorgen dat er een wettelijk en financieel kader bestaat dat de effectieve werking van publieke diensten mogelijk maakt. Daarvoor moet de Unie een kaderrichtlijn over diensten van algemeen belang aannemen, zodat rechtszekerheid wordt verschaft en universele en gelijke toegang tot essentiële diensten, lokale autonomie en rechten van burgers op dit terrein worden gegarandeerd. Sectorspecifieke richtlijnen – bijvoorbeeld voor gezondheidszorg en sociale diensten – moeten universele toegang en solidariteit in de financiering garanderen.

// Wettelijk en financieel kader voor publieke diensten //

4. **In het belang van burgers zorgen voor fiscale convergentie.** Betere coördinatie van het belastingbeleid helpt de lidstaten bij het realiseren van overeengekomen milieu- en energiedoelstellingen. Dit helpt ook voorkomen dat door belastingconcurrentie economische verstoringen ontstaan en dat de belastinggrondslag wordt uitgehold.
5. **Duurzaamheid tot een centraal kenmerk van de Europese sociale markteconomie maken.** Nu steeds duidelijker wordt dat klimaatverandering de grootste bedreiging voor de toekomst van onze planeet is, moet Europa de weg wijzen naar een duurzamere manier van leven. Ter versterking van de vele initiatieven voor het terugdringen van koolstofemissies die de EU al heeft gelanceerd, moeten nu op EU-niveau voorstellen worden gedaan voor een 'groene' belasting, die door de lidstaten moet worden geheven op industriële activiteiten die het milieu verontreinigen.

Een Europese kaderrichtlijn inzake diensten van algemeen belang moet:

- helderheid verschaffen over de taakverdeling tussen de EU en de lidstaten;
- onderscheid maken tussen diensten van algemeen “economisch” en “niet-economisch” belang, waarop verschillende wettelijke bepalingen van toepassing dienen te zijn;
- vastleggen dat de lokale autoriteiten onafhankelijk zijn in de opzet en het beheer van de openbare diensten waarvoor ze de verantwoordelijkheid dragen;
- het recht van burgers op lokale inbreng garanderen, verzekeren dat hun behoeften, vorderingen en problemen snel en rechtstreeks worden onderzocht, en hun consumenten- en burgerrechten beschermen;
- rekening houden met het feit dat voor sommige diensten sectorspecifieke wetgeving nodig is, en een duidelijk verband leggen met dergelijke wetgeving én met de dienstenrichtlijn;
- zorgen voor transparantie, openheid, solidariteit, diensten van hoge kwaliteit, universaliteit, gelijke toegang, partnerschap met de burgermaatschappij, arbeidsparticipatie en een rol voor de non profit sector;
- helderheid verschaffen over de beginselen die op de financiering van openbare diensten van toepassing zijn.

Het omschrijven, organiseren en financieren van openbare diensten moet de verantwoordelijkheid van de lidstaten en de betreffende regionale en lokale overheden blijven, die daarbij niet moeten worden gehinderd door Gemeenschapswetgeving.

www.socialistgroup.eu
www.socialistgroup.mobi
www.pesdelegatie.nl
www.s-p-a.be/nationaal/mensen/europa